

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. Quibus competat jus providendi beneficiis Patronatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

dare. R. Concilium loqui de casu, quo cura administratur per unum, vel plures in perpetuum, quorum interitu cura vacat, & denuo providetur; secus verò, cum cura illis committitur ad nutum amovibilis; quia illorum interitu non vacat beneficium; & Concilium agit de beneficiis vacantibus; ibi, cum Parochialis Ecclesia vacatio, deinde etiam dici potest, Concilium loqui de Ecclesiis Parochialibus, quæ propriè & simpliciter tales dicuntur; non autem de iis, quæ propter suam dignitatem non veniunt, nisi exprimantur, nomine Ecclesie Parochialis simpliciter probata; tales sunt Ecclesie Collegiatae ac Cathedralis per c. statutum. de elect. in 6. ibi: ad Collegiatas Ecclesias, nisi alias Parochiales extiterint, ad assumptos ad earum regimen non extendi, saltem in odiosis, at talis est dispositio de consequendo beneficio sub onere concursus.

718 Ex dict. colliges 1. in beneficiis collativis electionem esse penes Episcopum (si ipsorum collatio ejus sit) quam malit ex pluribus dignis ei præficere in patronatis, quæ sunt Patronatus Ecclesiastici, ubi institutio ad Episcopum pertinet, non esse electionem penes Patronum, sed hunc teneri ad præsentandum eum, qui judicio examinatorum dignior repertus fuerit; ubi autem institutio non Episcopum pertinet, sed alium, electionem esse penes Episcopum, sic, ut ipse ex dignis nominet digniorem, quem Patronus præsentare debeat ei, cujus est instituere. Constat ex dictis.

719 Colliges 2. si beneficium fuerit de Patronatu Laico, præsentatum, si tantum unus sit, prius examinandum esse à Deputatis, nec admittendum, nisi idoneus repertus fuerit, ex n. 713. non obstante quacunquè devolutione, aut appellatione etiam ad Sedem Apostolicam, vi cujus decreti hujus executio impediretur; 3. Provisiones, vel institutiones, aut collationes aliter factas, esse subreptitias, ac nullas, ex n. 713. & beneficia per ejusmodi provisionem, contra formam Tridentini, evadere reservata Papæ, per Constit. Pii V. quæ est 53. & incipit: In conferendis.

720 Colliges 4. quando dicimus, quòd Episcopus, ex præsentatis à Patrono Eccle-
Tom. III.

sastico, possit ex approbatis per examen eligere digniorem, eumque nominare Patrono, ut eum præsentet Collatori, quando institutio non est penes ipsum Episcopum, sed alium, esse idem, quando ex pluribus examinatis omnes judicantur æque digni, etiam si aliàs id juris habeat, quando eidem à Patrono plures præsentantur. Nam tali casu Episcopi est eligere illum, qui debet institui; cum ergo ponantur omnes æque digni, & non omnes, sed tantum unus institui possit, ejus erit eligere unum, non quidem tanquam digniorem positivè (nam hoc est contra suppositum) sed tanquam digniorem negativè, hoc est, non minus dignum, ac sint alii, quo non electis nulla fit injuria.

Colliges 5. idem dicendum, cum plures ex approbatis æque digni censentur pro beneficio collativo, esse in arbitrio Collatoris eligere, quem maluerit. Cæterum, si Patronus Ecclesiasticus ex approbatis eligeret minus dignum, Episcopus eum non teneretur instituere; nam talis electio facta esset contra formam à Concilio præscriptam; ergo esset nulla; ergo ad eum non posset sequi institutio; minus obligatio instituendi taliter electum. Hinc fit, quòd etiam rescriptum impetratum super tali electione vitaretur; laboraret enim falso supposito, nimirum electionis factæ juxta formam à Concilio præscriptam.

§. 2.

Quibus competat jus providendi beneficiis Patronatis?

Loquimur hic de provisione per Institutionem, atque adeo non liberâ, sed necessariâ, quæ scilicet fieri debet ad præsentationem à Patrono legitime factam. Tamen enim ipsa quoque Præsentatio, quæ Patronis de gratia, & beneficio Ecclesie conceditur, dici possit Provisio, hic tamen non agimus de illa, remisso ejus tractatu ad tit. 38. de Jure Patronatus, de quo infra; sed de ipso actu instituendi, prout dicitur relate ad præsentationem, & præsentato tribuit jus reale, seu jus in beneficio, ad quod præsentatus est; hinc talis dicitur ejusmodi

modi beneficium habere *cum titulo*; & quidem *in titulum*, si in perpetuum, seu ad dies vitæ; & taliter habens beneficium vocatur in eo *intitulatus*, ex sola verò præsentatione, non habet beneficium illud, nisi *in potentia*, seu jure *ad rem*, ut sæpe diximus, id, quod etiam acquirit electione; vigore gratiæ expectativæ; collatione nondum acceptatâ, reservatione in ejus favorem; Coadjutoriâ cum futura successione, &c. sic Castropalaus *tom. 2. tr. 13. de benef. D. 3. p. 1. à n. 1.* his præmissis.

723 Quæstio 1. est, ad quem jure communi spectet jus instituendi præsentatos? seu per institutionem providendi de beneficiis Patronatis? R. quòd ad Episcopum, si sint sub ejus diocesi. 1. c. *Ex frequentibus*. 3. *b. t.* ubi Alexander III. scribens ad Archi-Episcopum Cantuariensem; ac ejus Suffraganeos, *ex frequentibus*, ait; *querelis didicimus, in partibus vestris consuetudinem pravam à multis retro temporibus invaluisse, quòd Clerici Ecclesiastica beneficia sine consensu Episcopi diocesani, vel Officialium suorum (qui hoc de jure possunt) recipiunt, minus, quàm deceat cogitantes, quomodo id à Patrum sanctorum est institutionibus alienum, & Ecclesiastica contrarium honestati.* Unde, cum tu frater Archi-Episcopo, ex officio tibi commissio, *tam iniquam consuetudinem*, de Provincia tua velis (sicut debes) radicitus extirpare, tam in illos, qui Ecclesiastica bona *taliter occupata*, scienter detinent; quàm in eos, qui de cætero occupare præsumpserint, excommunicationis sententiam protulisti, Nos eandem sententiam ratam habentes, & eam autoritate Apostolicâ confirmantes, mandamus, quatenus Clericos ipsos, qui eam sententiam incurrerint, nisi congruè satisfecerint, absolvi minime præsumatis, ubi Rubrica, textum exhibens in Summa, sic habet: *institutio beneficiorum spectat ad Episcopos, vel eorum Officiales.* Idem habetur ex c. *Cum ex injuncto*. 12. *de hæret.* ibi: quòd, si fortè necessitas postularet, ut Sacerdos tanquam inutilis, & indignus à cura gregis debeat removeri, *agendum est, ordinatè apud Episcopum, ad cujus officium tam in-*

situtio, quàm destitutio Sacerdotum noscitur pertinere.

Dubitari potest, an idem possit Capitulum Sede vacante? R. quòd sic c. 1. *b. t. in 6. ibi: etsi Capitulum, Sede vacante, beneficia, que ad Collationem Episcopi pertinent, conferre non possit, presentatos tamen à Patronis potest admittere, si sint idonei, & eos instituere in beneficiis, ad que fuerint presentati: licet ad Episcopum (si superesset) admisso, & institutio hujusmodi pertineret.* Aliis verò Prelatis inferioribus id competere non potest, nisi privilegio vel præscriptâ consuetudine c. *super eo*. 15. *de Offic. deleg. v. g. Archi-Diacono, Prapósito, Abbati c. cum olim. c. auditis, de præscript.*

Dubitari potest 2. an Vicarii generales Episcoporum *ex vi Vicariatus*, absque alia speciali commissione, possint instituere ad præsentationem Patroni? affirmativam, quoad confirmationem electi, secutissimus l. 1. *titul. 6. idem dici videtur probabilius de institutione presentati*; cum textus expressè dicat, quòd *Officiales Episcoporum hoc de jure possunt*, ut constat ex litera in n. 723. nimirum quando agitur de provisionibus beneficiorum, quæ sunt *necessitatis*; nam providere de beneficiis, quæ sunt liberalitatis, & quasi donationis, aliunde constat, eos id non posse de jure, ut diximus loc. cit. sicut nec Capitulum Sede vacante, & ita tenent Gloss. in cit. c. *Ex frequentibus*; & in c. *fin. de Offic. Vicarii in 6. V. non possunt*, Nicolaus Garcia de benef. p. 5. c. 8. à n. 83. Praxis Episcop. p. 1. *V. Vicarius* §. 18. Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. Gloss. 9. §. 5. à n. 78.* Vivian. in praxi juris patronat. p. 2. l. 1. c. 2. n. 3. Suarez de pace in *pract. tom. 2. pral. 3. n. 7. & 8.* Azor *instit. moral. p. 2. l. 7. c. 22. q. 3.* Narbon. *de appellat. à Vicario ad Episcopum p. 1. n. 18.* Barbosa de offic. & potest. Episcopi p. 3. *allegat. 54. n. 70.*

De hac opinione sic loquitur Barbosa in dict. c. *ex frequentibus* n. 3. *hac resolutio (licet plures gravissimos habeat contradictores, & inprimis Rebuffum dissentit. Forma Vicariatus, à n. 126.) in se quidem verior est, & in rigore disputatio-*

nis optimè defenditur, & secundum eam respondisse Illustriss. Cardinal. Sacra Congregat. Concilii, testantur Nicolaus Garcia, & Narbon. citatis locis; & Sacram Rotam secundum eam judicasse, refert Card. Cavalier. decis. 28. n. 5. Sed ad litteram hujus textus minimè adaptatur; tum quia, ut ostendimus, intelligendo verba illa restrictivè, non probat conclusionem affirmativam, quam ex eo colligunt.

727 Rationem dat; quia non agit textus de institutione specialiter sumpta, quæ scilicet fit ad Patroni presentationem, sed generaliter de Clericis, qui sine titulo habito ab Episcopo, vel Officialibus suis, vel alia persona, quæ de jure habebat potestatem, beneficia occupabant, ac subinde si verba prædicta (*qui hoc de jure possunt*) itarent expositivè, ut isti volunt, probaret textus, posse Officiales Episcoporum sine speciali ipsorum consensu, seu commissione, beneficia conferre, quod est directè contra textum in dict. c. vet. & contra receptam omnium scribentium sententiam.

728 Sed hæc objectio Barbofæ non obstat sententiæ affirmantium. Verum est, quòd textus non loquatur tantum de institutione restrictivè sumpta, nimirum de institutione strictè accepta, prout solum dicitur relatè ad presentatos, in quantum loquitur de jure Episcopi & Officialium ejus; nam querelæ, quas de prava consuetudine illorum Clericorum didicerat Pontifex, non erat unicè, quòd sine consensu Ordinarii occuparent beneficia solum patronata, quorum provisio est necessitatis, sed etiam collativa, quorum provisio est liberalitatis: circa quæ ultima Officiales Episcoporum de jure nihil possunt: loquitur tamen restrictivè de provisione, seu consensu in recipiendis illis, quæ sunt necessitatis.

729 Cujus ratio est, quia secus illa verba (*qui hoc de jure possunt*) nullum producerent effectum, à Pontifice intentum; pro cuius rei Declaratione notandum: querelam, contra Clericos illos, depositam in eo stetit, quòd recipebant beneficia sine consensu Episcopi,

Tom. III.

vel Officialium ejus, atque adeo sine titulo legitimæ Collationis, vel institutionis. 2. reprobari dictam Clericorum consuetudinem non tantum quòd beneficia recipiant sine consensu Episcopi diocæsani, quo acquirunt titulum, sed etiam sine consensu Officialium ejus, statim subjungendo (*qui hoc de jure possunt*) nimirum dare consensum, seu titulum; at ex hoc sequitur, quòd textus, loquens de Officialibus, loquatur restrictè, nimirum solum de provisione, quæ est necessitatis; ergo Min. probatur, quia, si, in quantum loquitur de Officialibus Episcoporum, non loqueretur restrictè ad provisionem beneficiorum, quæ est necessitatis; ut sunt beneficia electiva, & patronata, quoad electi confirmationem, & presentati institutionem, ea verba vel evaderent falsa vel nihil operarentur.

730 Probatur; nam, si non essent falsa, deberent verificari vel de provisione in beneficiis collativis, quæ sunt liberalitatis? vel electivis, & patronatis, quæ sunt necessitatis? vel de provisione in genere? at de provisione in collativis, verificari non possunt, & officiales Episcoporum de jure nihil possunt circa beneficia collativa, ut dictum est, sed nec verificari possunt de provisione in genere? hoc enim nunquam verificari potest, nisi eis competat aliqua species providendi, contenta sub tali genere; sed, juxta Barbofæ discursum, quòd Officiales Episcoporum de jure possunt providere beneficiis, & consensu suo dare titulum, non verificaretur in ulla specie providendi taliter beneficiis, contenta sub eo genere, ergo Min. probatur, quia providere in beneficiis per consensum dando titulum non explicat alias species, nisi provisionem in beneficiis vel collativis, quæ sunt liberalitatis, vel electivis, & patronatis, quæ sunt necessitatis, sed per Barbofam, quòd Officiales Episcoporum hoc de jure possunt, non verificatur de beneficiis, quæ sunt necessitatis, aliàs enim ex vi hujus textus admitteret, quòd tamen negat haberi ex vi hujus textus, nec verificatur de beneficiis, quæ sunt liberalitatis nam hoc ipsum ille negat in suo argumento à n. 726. ergo non verifi-

verificatur in ulla specie sub tali genere; ergo ea propositio, contenta in textu (quod Officiales Episcoporum de jure possint dare consensum, qui in beneficiis, quorum provisio est necessitatis, atque adeo electivis, & patronatis, sufficiat pro titulo) hoc ipso esset falsa, quod dici nec debet, nec potest; ergo verè esse debet contradictoria: *Officiales Episcoporum, de jure possunt dare consensum, qui in beneficiis quorum provisio est necessitatis; atque adeo electivis, & patronatis, sufficiat pro titulo*, at sic est in electivis confirmatio; in patronatis institutio strictè sumpta; ergo Officiales Episcoporum de jure, & consequenter *ex vi Vicariatus*, per dictum c. *Ex frequentibus*, & textu ejus, rectè probantur, posse confirmare electos; & instituere presentatos. Hinc:

731 Ad argumentum Barboſæ, relatum in n. 727. *dist. ma.* textus non agit de sola institutione specialiter sumpta, quæ scilicet fit ad Patroni præsentationem. C. non agit etiam de illa. *N. ma. dist. etiam min.* sed si verba prædicta (*qui hoc de jure possunt*) starent expositivè, non tantum relatè ad Episcopos, sed etiam eorum Officiales, affirmando etiam hos de jure posse providere qualibet beneficia, possent etiam, contra communem, conferre beneficia sine commissione speciali. C. si expositivè, sed cum distinctione beneficiorum & personarum. *N. min. & cons.* hoc ipso enim quòd textus dicat, Officiales Episcoporum (*hoc de jure posse*) eos distinguit ab eo, quod potest Episcopus, & per hoc indicat, se, loquendo *de Episcoporum Officialibus*, & affirmando, *istos de jure posse dare consensum* (qui Clericis recipientibus beneficia sufficiat, ne procedant in illis recipendis juxta priorem consuetudinem, hic reprobata) loqui restrictè quoad sola beneficia, quorum provisio est necessitatis, cum aliàs in nullo sensu verificari possent ea verba, *qui hoc de jure possunt*; non enim dicit eos hoc de jure posse in qualibet beneficiorum provisione; sed solum in aliqua, ea nempe, *que est necessitatis*, aliàs non bene culpantur illi Clerici, quòd non requisierint consensum Officialium; cum constet, cum non

exigi in provisione beneficii collativi, seu provisionis libera, ergo solum in provisione electivi, & patronati, seu provisionis necessitaria, ut in superioribus probatum est. V. quæ dicemus ad hunc finem etiam n. 799.

Dubitari potest 1. an Summus Pontifex validè instituat in beneficiis patronatis Clericum, præteritè Patroni præsentatione? 2. An Legati de latere? 3. An Episcopi? 4. An hi teneantur instituere præsentatum, si Patronus ei non assignavit competentem sustentationem ex redditibus Ecclesiæ Patronatæ intra terminum ab instituere præfixum? sed has, & similes quæstiones resolvemus inferius titulo 38. de Jure Patronatûs.

§. 3.

Quid juris habeant Regulares circa Vicarios instituendos in Ecclesiis, sibi univ. vel incorporatis?

NON loquimur de beneficiis Regularibus, sed Regularium, quæ scilicet ad ipsos pertinent titulo unionis, aut incorporationis factæ ipsorum Ecclesiis. De beneficiis Regularibus & quidem ad quem pertineat electionis confirmatio, vel postulationis admissio? si electiva sint? jam dictum est *lib. 1. tit. 5. & 6.* Si verò talia sint, quæ communiter per Vicarios provideri solent, dubitari subinde potest, an penes Dioecesanum, an Superiorem Regularem sit potestas ejusmodi Vicarios constituendi in talibus Ecclesiis?

Pro resolut. in hac materia meritò distinguendum est inter beneficia Regularia, & Regularium, cum enim plura sint beneficia, quæ solum Jure Patronatûs pertinent ad Regulares, & tamen administrari debeant per Seculares, non evadunt propterea regularia: sed erunt beneficia Regularium secularia: qualiter contingit, si Ecclesiæ Regulari æquè principaliter uniatur Ecclesiæ, seu beneficium seculare, de quo V. dicenda n. seqq. Deinde, inter ipsa beneficia regularia quædam sunt exempta à jurisdictione Ordinariorum; quædam non alia pleno, alia non pleno; jure illis incorporata, seu unita.

Not. 2.